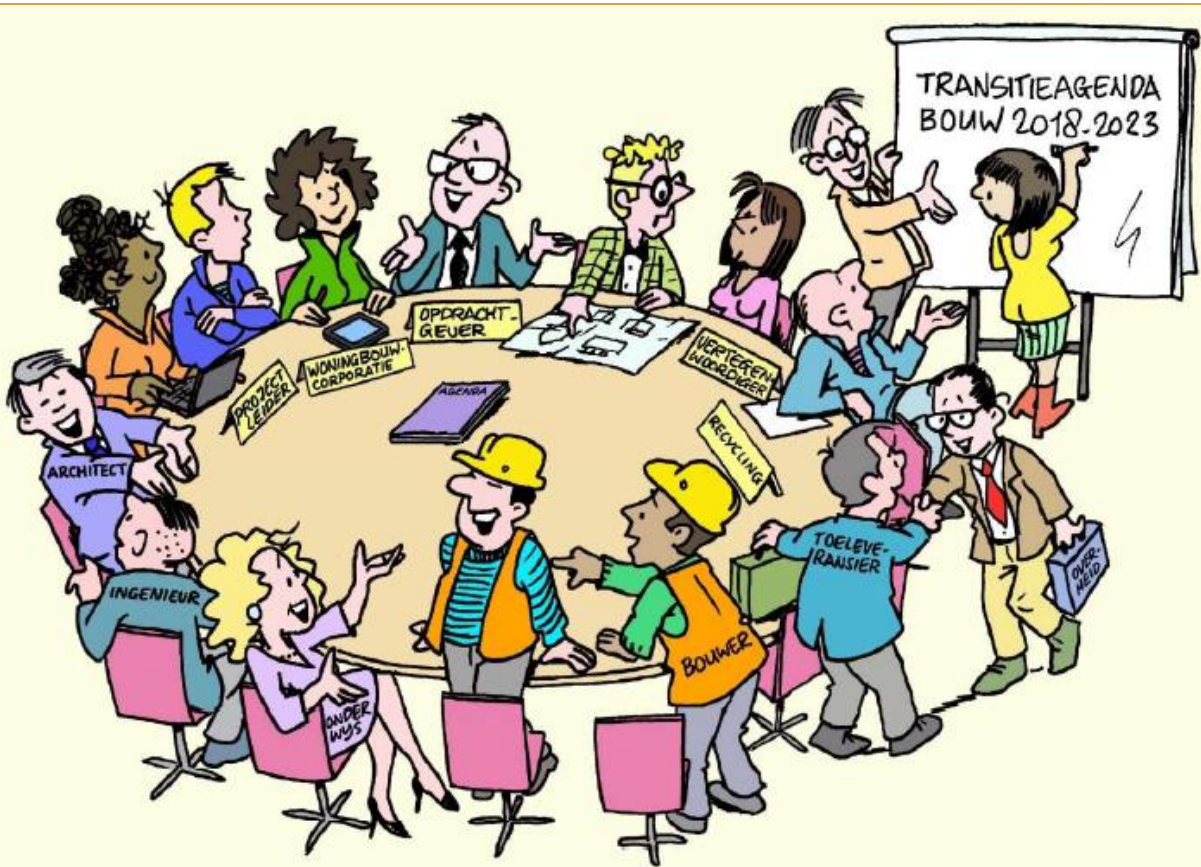

Woningcorporaties en circulair bouwen

Irma Thijssen, RVO

Gerrolt Ooijman, directeur Wonion

Duurzaam gebouwd webinar

Circulair bouwen, 4 februari 2021

Woningcorporaties en circulair bouwen

Even voorstellen:

Irma Thijssen, Irma.Thijssen@rvo.nl

Senior adviseur duurzaam bouwen

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland RVO

Transitieteam Circulaire Bouweconomie

Buyer group houtbouw woningbouw

Wat ga ik vertellen?

- › Transitieteam Circulaire Bouweconomie
- › Rapport 'De rol van woningcorporaties als opdrachtgever voor circulaire nieuwbouw en renovatie'
- › Buyer group houtbouw Brabantse Lentecorporaties
- › Landelijk beleid MPG, NMD, Paspoort, MIA

Waarom?

Urgentie: de komende tien jaar worden beslissend voor het wel of niet halen van onze klimaatdoelen.

Woningbouwopgave en rol corporaties.
Nieuwbouw 1 mln; in beheer 2,4 mln.

Er kan al veel: marktpartijen ontwikkelen woningconcepten, en geven aan uitgedaagd te willen worden.

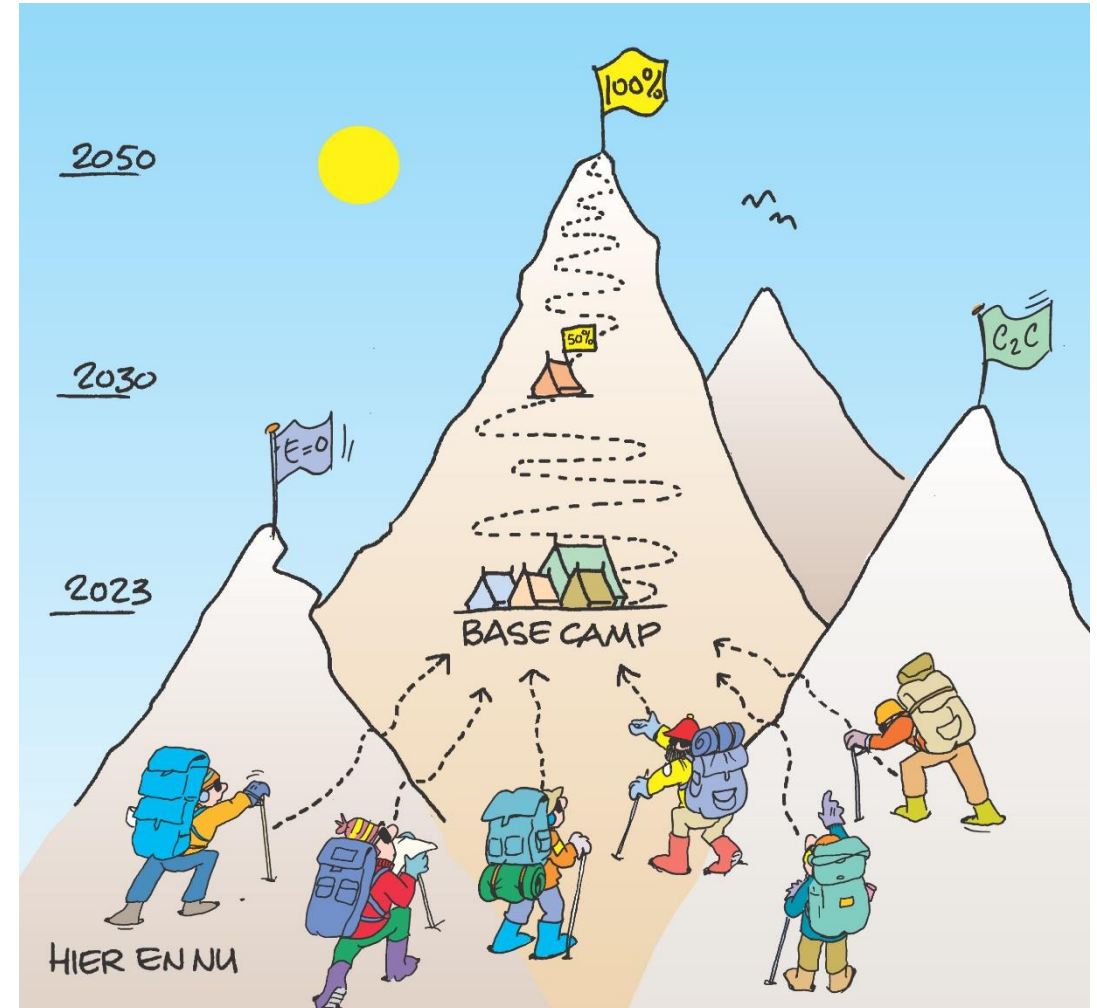
De focus op samenwerking en circulariteit maakt de kwaliteit van projecten beter, en maakt projecten weer leuker.

Transitieteam Circulaire Bouweconomie

- › Samenwerking van overheid en markt
- › In opdracht van het kabinet; 100% circulair bouwen in 2050
- › 'Alles uit de kast' > slim omgaan met & optimaal hergebruik & biobased
- › Hele bouwketen: initiatief – opdracht – uitvoering – beheer
- › In stappen: 50% in 2030; basiskamp in 2023

TA: Van knelpunten naar speerpunten

To do voor 2023:

1. Ontwikkel vraag, aanbod en markt
2. Meten en beoordelen
3. Wet- en regelgeving die niet knelt, wel stimuleert
4. Creëren van kennis en bewustwording

De 4 speerpunten zijn uitgewerkt in 10 actiepunten
Per jaar een Uitvoeringsprogramma

↑
↓
MATE VAN IMPACT

Refuse

Weigeren/voorkomen gebruik

Reduce

Gebruiken van minder grondstoffen

Redesign

Herontwerpen met het oog op circulariteit

Re-use

Product hergebruiken (tweedehands)

Repair

Onderhouden en repareren

Refurbish

Product opknappen

Remanufacture

Nieuwe producten van tweedehands

Re-purpose

Hergebruiken product in andere toepassing

Recycle

Verwerken en hergebruiken materialen

Recover

Energie terugwinnen

Woningcorporaties

Filmpje

Woningcorporaties als opdrachtgever voor circulaire renovatie en nieuwbouw

Een verkenning naar de eerste circulaire stappen voor woningcorporaties

'Doen, delen en leren'

Bevindingen koplopers

- Kip – ei
- Wel beleid, maar hoe
- Veel proberen, niet 1 route
- Uitdaging: BENG, aardgasvrij, klimaatadaptatie, circulair
- Kennis opbouwen en delen
- Voorbeeldprojecten
- Kosten?

Woningcorporaties als opdrachtgever voor circulaire renovatie en nieuwbouw

Een verkenning naar de eerste circulaire stappen voor woningcorporaties

'Doen, delen en leren'

Kansen & dilemma's

- Motivatie, intern draagvlak
- Gemeenschappelijke taal
- Reële doelen
- Veranderende samenwerking
- Bestaande ontwikkelingen ruimte geven, kost tijd

Buyer groups

- › Rijk (Ministeries I&W en BZK) i.s.m. IPO, VNG en UvW.
- › 16 buyer groups.
- › Voortzetting van Green Deal Circulair Inkopen en Leernetwerken MVI.
- › Begeleiding door PIANOo, RWS, RVO, Cirkelstad en UvW.
- › Gefinancierd uit Klimaatenvelophe Ministerie I&W en budget circulair bouwen Ministerie BZK.
- › Doelgroep: publieke opdrachtgevers
- › Opzet: toewerken naar gedeelde marktvisie en –strategie.
- › Doel: CO2 reductie via inkopen.
- › Kennis delen en ervaringen beschikbaar stellen voor derden.
- › Monitoring.

Buyer group houtbouw woningen

Lente is een inkoop samenwerking tussen 8 Brabantse woningcorporaties: Alwel, Area, BrabantWonen, Casade, Stadlander, Tiwos, WonenBreborg en Zayaz.

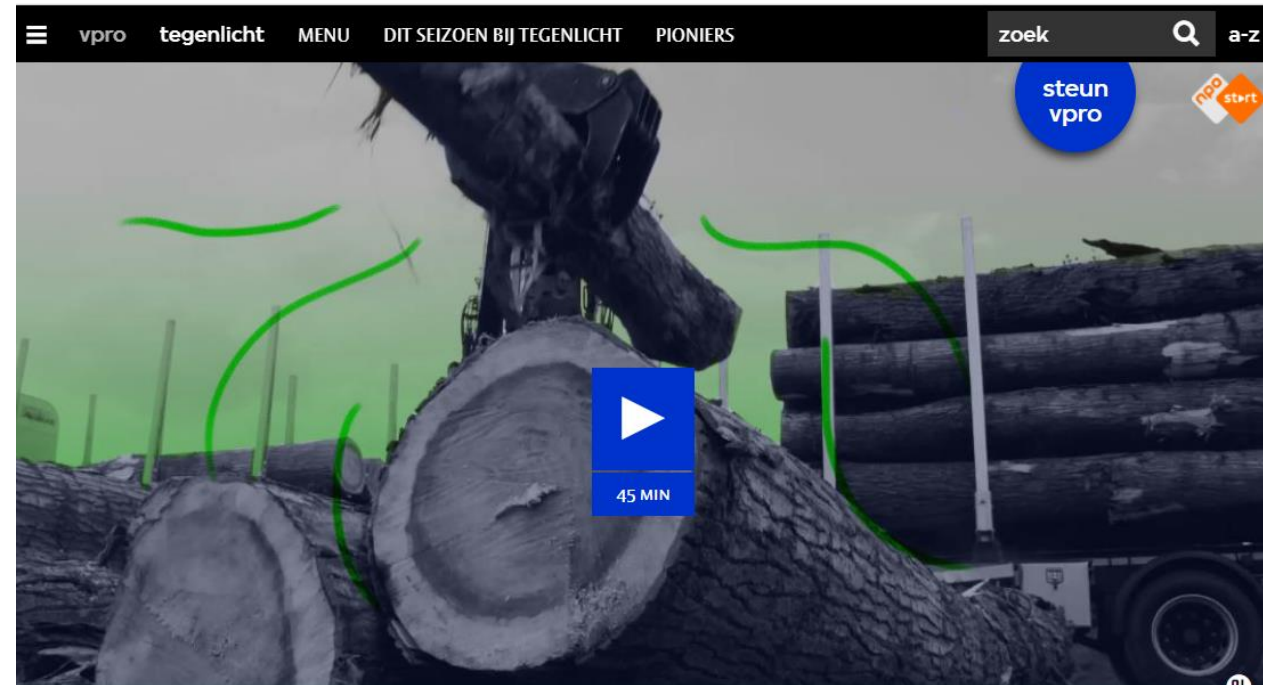
Reisprogramma okt 2020 – juni 2021.

Zij brengen allen een houtbouw pilot in.

Veel aandacht en voordelen voor houtbouw

- › EIB: 2% houtbouw
- › Opschaling woningbouwproductie
- › Lage stikstof uitstoot
- › Lage CO2 uitstoot, CO2 opslag
- › Hernieuwbaar / Biobased
- › Gezondheid
- › Prefab, laag gewicht, snelle bouwtijd, minder overlast op bouwplaats, lichter materieel, lichtere fundering
- › HSB, massief, CLT, of hybride
- › Bossenstrategie en Ruimte voor Biobased, oa Min BZK & Min LNV
- › Discussies oa Cobouw

VPRO Tegenlicht Houtbouwers

Vragen en knelpunten

- › Imago, uitstraling
- › Beschikbaarheid van hout; duurzaam bosbeheer
- › Toeleverende industrie voor HSB en CLT, is er voldoende markt
- › Capaciteit en ervaring bij (lokale) bouwbedrijven
- › Bouwtechnisch: geluid, vocht, isolatie, brandwerendheid, oververhitting
- › Onderhoud binnen en buiten, mutaties in sociale huursector
- › Kosten: bouw, voortraject en TCO
- › Milieu impact & CO2 opslag in MPG
- › T.b.v. toeleverende industrie en financiering: min. 50 woningen, constante stroom uitvragen
- › Voorbeeldprojecten gezocht: grondgebonden eengezins, geschakeld, gestapeld (tot 6 woonlagen), hoogbouw
- › Rapport Centrum Hout ism Nieman en kostendeskundige
- › Rapport met 15-20 praktijk voorbeeldprojecten

Beleid Ministerie BZK MPG, NMD en Paspoot

- › Milieubelasting berekenen met MPG
 - › MPG bestaat sinds 2012
 - › Sinds jan 2018: 1,0
 - › In 2021: 0,8
 - › Verdere aanscherping naar 2030/2050
 - › Verbreden van kantoren en woningen naar andere gebouwtypen
 - › Verwijst naar NMD
 - › Milieubelasting o.b.v. MKI en LCA's
- › Sommige aspecten nog onvoldoende in meetmethodiek, zoals: energiegebruik, CO2 opslag, losmaakbaarheid, adaptiviteit, toxiciteit, biodiversiteit
 - › Materialenpaspoot

Financiële regelingen

MIA = Milieu Investerings Aftrek

- › circulaire woning (G 6102)
- › circulaire gevel (G 6105)
- › Diverse gerecyclede en biobased materialen en producten, bv vegetatiedak

Voorwaarden:

- › $MPG < 0,6$
- › Plus: duurzaam hout

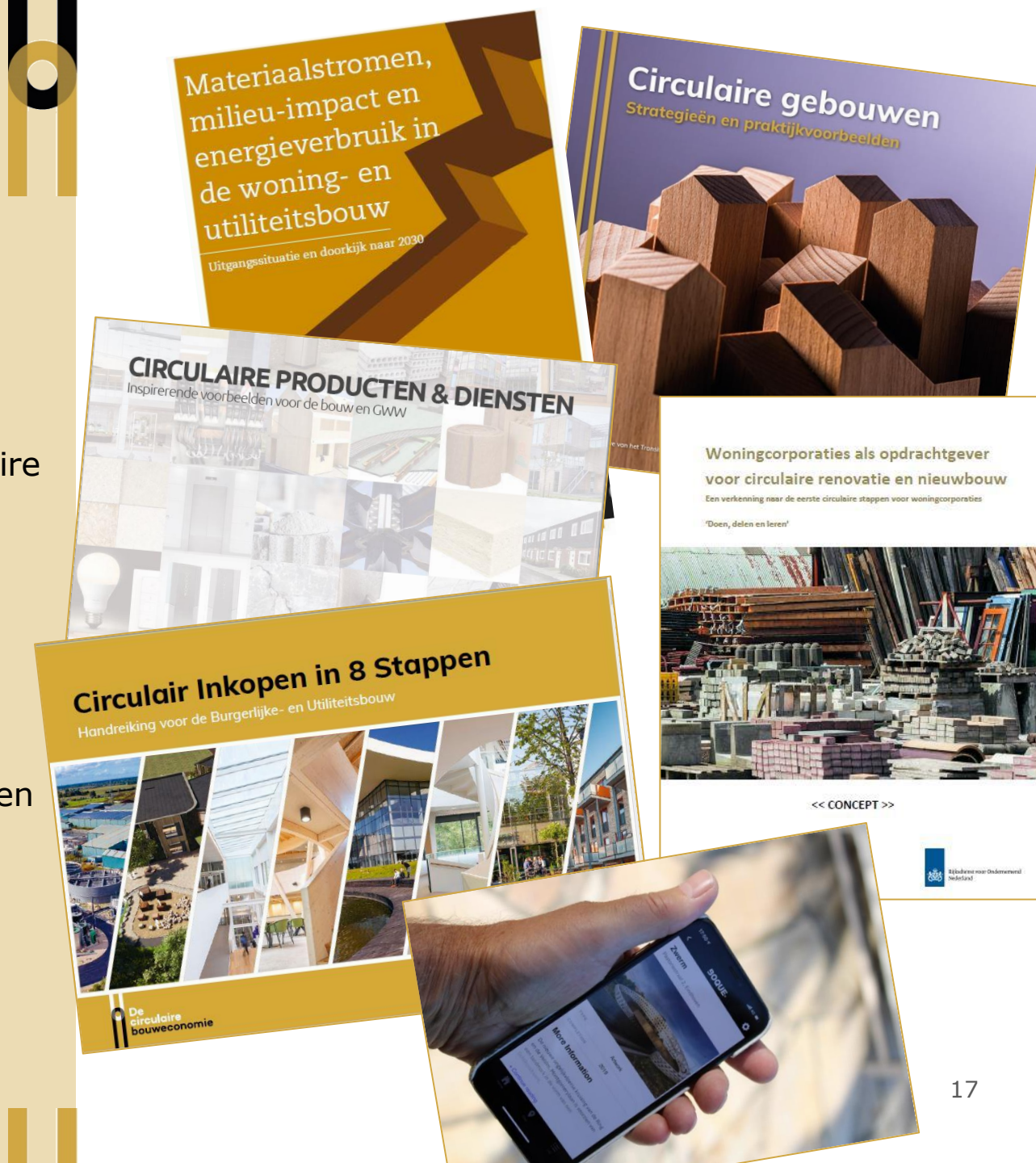
Verder: zie websites RVO en CBE voor actuele informatie.

Overzicht publicaties najaar 2020

www.circulairebouweconomie.nl

- › Materiaalstromen, EIB
- › Circulaire gebouwen, strategieën en praktijkvoorbeelden, Gerard Vos / Noud Köper
- › Circulair inkopen in 8 stappen, Copper8
- › Woningcorporaties als opdrachtgever voor circulaire renovatie en nieuwbouw, Bouwhulp
- › Knelpunten Biobased bouwen, NIBE
- › Toxiciteit en verontreiniging in circulaire bouweconomie, DGBC
- › Juridisch onderzoek naar mogelijkheden voor duurzaamheidsprestatie-eis voor gebouwen, Universiteit Utrecht
- › Digitale Bouwcatalogus met circulaire producten en diensten, WE adviseurs
- › Advies over Materialenpaspoort
- › Meer dan 100 voorbeeldprojecten
- › App Boque met > 1200 voorbeeldprojecten
- › Veel interviews, rapporten, films, etc
- › **Meld u aan voor onze nieuwsbrief!**

Kwaliteit van leven door duurzaam wonen

wonion. duurzaam in wonen

Even voorstellen

*Gerrolt Ooijman: Directeur-bestuurder Wonion
vice-voorzitter thematafel Circulaire economie 8RHK
lid beroepenveldcommissie Master Circulaire Economie HAN*

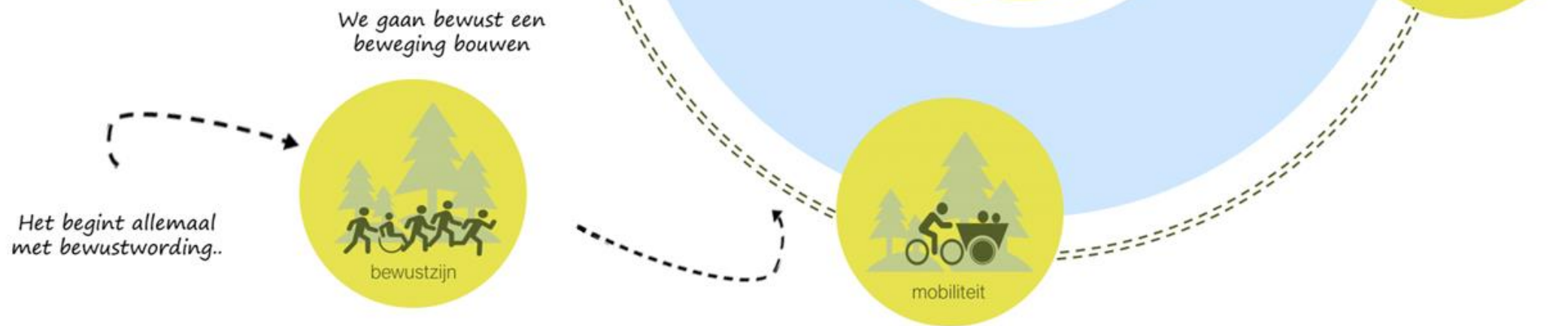

Ruim 4.000 verhuureenheden
Doelstelling sector 2021 bereikt in 2016
Diverse oplossingen

wonion. duurzaam in wonen

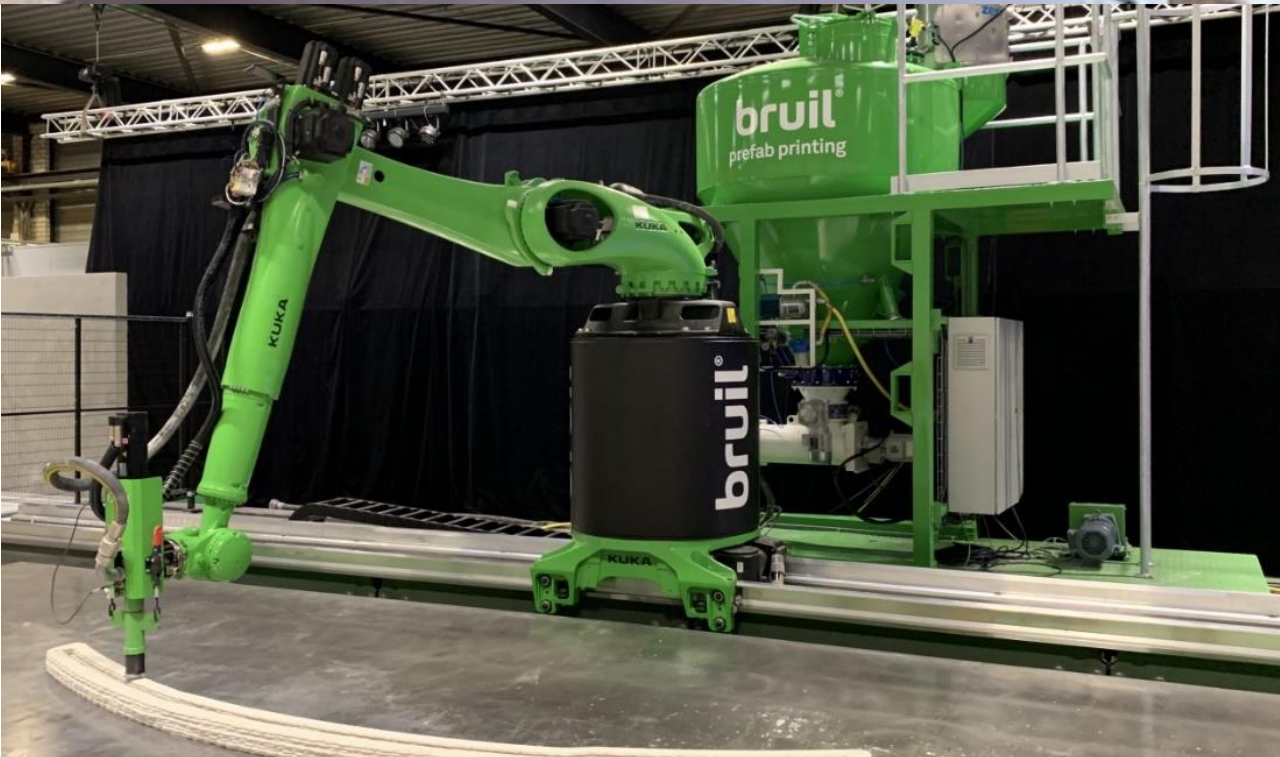
Duurzaam Wonion

Kwaliteit van wonen, werken en leven
vergroten binnen de grenzen van de aarde

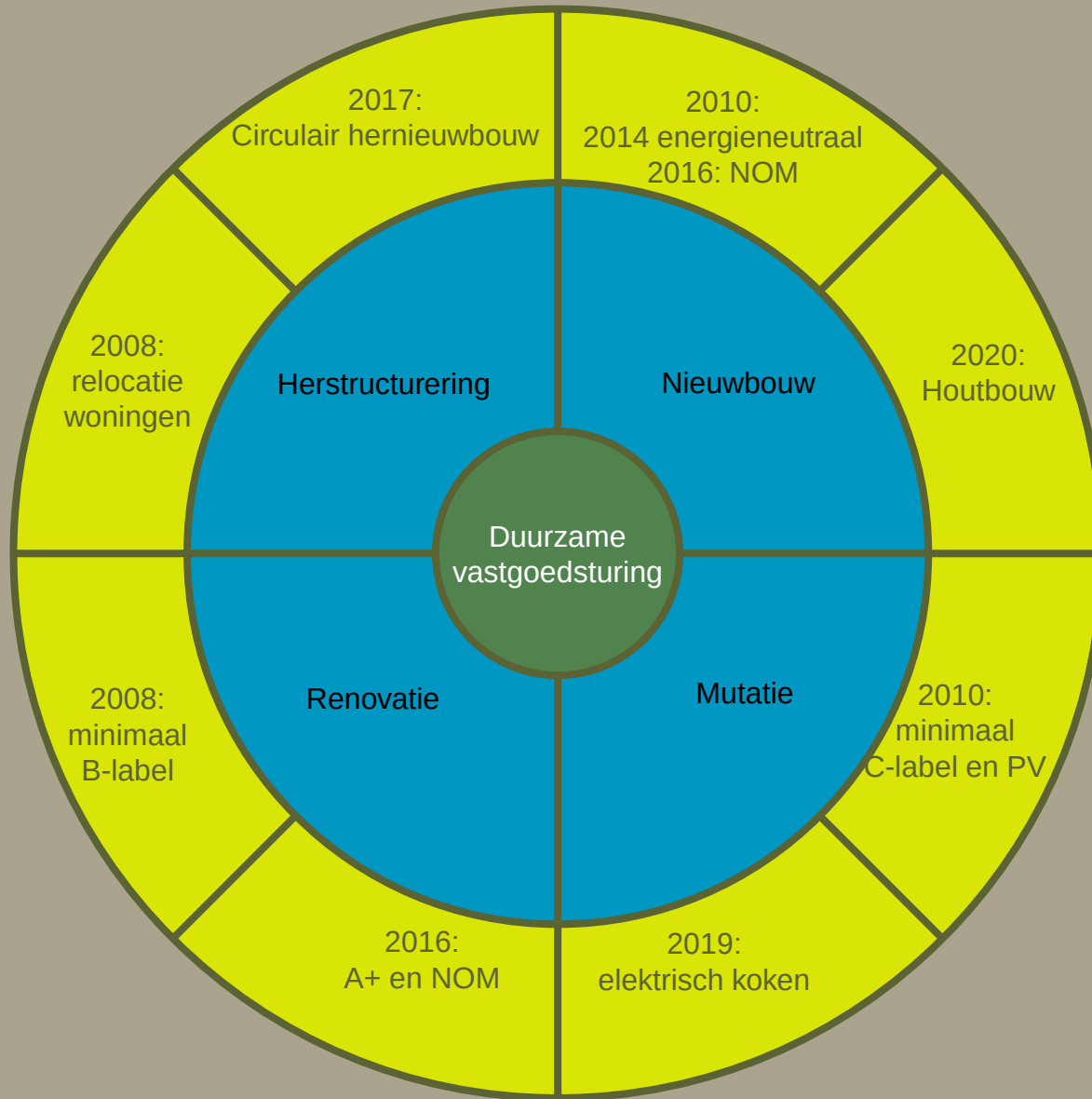

VERANDEREN ALS NOODZAAK

Ambitieuus lange termijn doel (vasthouden)
Innovatie stimuleren
Ruimte geven om fouten te maken
Niet (alleen) praten, maar doen
Inspireren en tijd geven

Heuvelstraat: van circulair denken naar circulair doen

- Hergebruik materialen uit sloop
- Circulaire en biobased materialen
- Groene leefomgeving met bewoners
- Energie opwek, efficiëntie en opslag
- Regenwater wordt drinkwater

gemeente
Oude IJsselstreek

SRHK
ambassadeurs

provincie
Gelderland

Waterschap Rijn en IJssel
WATERBEHEER: VEILIG EN OP MAAT

dusseldorp
infra · sloop · milieutechniek

KWS

Qirion

Vitens

KLANDERMAN
bouwbedrijf

ARCHITEKTEN
GROEP GELDERLAND

buro ontwerp &
omgeving
adviseurs voor leefomgeving

SEMILLA
sanitation hubs

wassink
installatie

WIJ WONEN

TRIAS
Advies & Energiemanagement

wonion

wonion

Wie zijn de Groene Huisvesters?

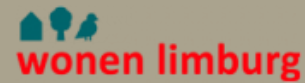
vereniging van
woningcorporaties

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Wat doen de Groene Huisvesters?

Doel: de verduurzaming van de bestaande woningvoorraad versnellen

- Knelpunten oplossen
- Kansen benutten
- Werksessies en excursies

Programma 2021

20 JANUARI

Meters maken!

energiemonitors voor huurders

27 JANUARI

Circulariteit

door samenwerking in de keten

17 FEBRUARI

Regenwateropvang

op eigen terrein

24 FEBRUARI

EU fondsen benutten

Corona herstelfonds en meer

18 MAART

Isolatie uitdaging

samenwerkingen en lessen

16 JUNI

Circulaire gebiedsontwikkeling

1 JULI

Jouw Thuis

7 JULI

Natuurinclusieve en
klimaatbestendige **wijkaanpak**

22 SEPTEMBER

Circulariteit:

Versnelling Houtbouw

31 MAART

Circulaire sloop

kansen en samenwerking

14 APRIL

Duurzame mobiliteit

Uden Duurzaam op weg

21 APRIL

Circulaire &
klimaatbestendige renovatie

19 MEI

Circulair renoveren

Bavodorp in Haarlem

26 MEI

Tuinen: Hoe komen we
samen tot een groene wijk?

9 JUNI

Hittestress

29 SEPTEMBER

Urgenda aanpak

naar gasloos wonen

6 OKTOBER

Blauwgroene daken

13 OKTOBER

De warmtewissel

3 NOVEMBER

Biobased materialen

10 NOVEMBER

HR Tapwater installaties
zonder aardgas

8 DECEMBER

Samenwerken

met bewoners aan circulariteit

Welkom bij de bijeenkomsten
(niet alleen voor corporatiemedewerkers)

KIJK OP www.groenehuisvesters.nl

